

Vårbruket i gång i södra Sverige – men osäker omvärld pressar svenska lantbrukare

Vårbruket är nu i full gång med vårsådden i södra Sverige. Men lantbrukarna går ut på fälten i ett tufft läge. I delar av landet har en kall vinter och perioder med barmark skadat höstsådda grödor, samtidigt som kostnaderna för gödsel och drivmedel har stigit till följd av flera oroshärdar i omvärlden. Lönsamheten i svensk växtodling är generellt låg.

Hård vinter och svaga kalkyler

I delar av södra Sverige är enstaka rapsfält något tunna efter de torra förhållandena i höstas. Höstsådden var stor inför vintern, men läget efter vintern varierar i landet. Lantmännens bedömning är att frostskadorna är störst i västra Sverige – samtidigt som vinterskador förekommer i varierande grad i hela Mellansverige.

Det allmänna vårbruket ser ut att starta något senare i år än under 2025.

– Det ser generellt bra ut i södra Sverige, men det är samtidigt svårt att ge en samlad nationell bild. Vår preliminära bedömning är att vintern har slagit hårdast mot grödorna i västra Sverige, samtidigt som vi ser vinterskador i olika omfattning i hela Mellansverige. Störst påverkan på grödorna syns där snötäcket varit litet eller saknats, i kombination med kalla och blåsiga förhållanden. Samtidigt är kalkylerna pressade för många lantbrukare. Gödsel är den enskilt största kostnaden och priset påverkas av en omvärld vi inte kan styra över, säger Johannes Åkerblom, växtodlingschef på Lantmännen.

Oro i omvärlden utmanar lantbrukaren

Gödsel och drivmedel är två av de viktigaste insatsvarorna i växtodlingen, och båda påverkas snabbt när omvärlden blir mer osäker. Flera samtidiga konflikter och oroshärdar har drivit upp energipriserna. Eftersom naturgas är en viktig råvara i tillverkningen av kvävegödsel slår detta direkt mot lantbrukarens kostnader, samtidigt som EU:s avgifter på importerad gödsel bidrar till att höja priserna ytterligare. Spannmålspriserna har stigit något, men inte tillräckligt för att väga upp de ökade kostnaderna för gödsel, drivmedel och andra insatsvaror. Lantmännens beräkningar för olika grödor visar därför att lönsamheten generellt är svagare i år än i fjol.

– Svenska lantbrukare följer energimarknaden och världsläget närmare än de flesta, eftersom det snabbt påverkar gödselpriset. Europeiska odlare möter både högre energikostnader och EU:s importtullar på gödsel, samtidigt som de säljer på samma spannmålsmarknad som producenter med lägre kostnader. Om oron i omvärlden blir långvarig kan det få fler negativa konsekvenser framöver, eftersom högre kostnader för bland annat drivmedel och kvävegödsel inte bara drabbar lantbrukarnas ekonomi utan också i förlängningen den svenska livsmedelsproduktionen, säger Patrik Myrelid, strategichef på Lantmännen.

Det finns flera sätt att stärka det svenska lantbruket, livsmedelsproduktionen och i förlängningen Sveriges beredskap, enligt Patrik.

– För det första – köp svenskt nästa gång du är i mataffären. Bara omkring hälften av maten vi äter är producerad inom landet, vilket skapar en sårbarhet i vår beredskap. För det andra behöver regeringen och myndigheter fortsätta och fördjupa planerna på beredskapslager. För det tredje måste vi arbeta för en inhemsk produktion av insatsvaror, avslutar Patrik Myrelid.

Fakta och mer information

Övergripande läge: I södra Sverige är vårsådden nu i full gång. Vintern har satt störst avtryck i västra Sverige, men även i Mellansverige syns vinterskador i varierande omfattning. I delar av södra Sverige har gödsling av höstraps och stora delar av höstvetet redan kommit i gång. Utvecklingen framåt är väderberoende. Ärtodlingen, som inte kräver samma investeringar i gödsel, har ökat betydligt enligt preliminära siffror.

Ekonomi: Gödsel och drivmedel är fortsatt två av de största kostnadsposterna i växtodlingen. Stigande energipriser har påverkat gödselpriserna ytterligare, och EU:s avgifter och importtullar bidrar också till högre kostnader för importerad gödsel. En stor del av kvävegödseln för det pågående vårbruket är redan inköpt, men till höga priser, och många lantbrukare behöver snart köpa in nästa odlingssäsongs gödselbehov.

Försörjning: Svenskt lantbruk är beroende av att insatsvaror som kvävegödsel finns tillgängliga i rätt tid. Utdragna internationella konflikter riskerar att påverka marknaden mer påtagligt inför hösten och på längre sikt. Sverige saknar dessutom egen mineralgödseltillverkning, vilket gör systemet mer sårbart vid långvariga störningar i omvärlden.

För mer information, kontakta gärna:

Lantmännens presstjänst

Tel: 010 556 88 00

E-post: press@lantmannen.com

Om Lantmännen

Lantmännen är ett lantbrukskooperativ och norra Europas ledande aktör inom lantbruk, bioenergi och livsmedel. Företaget ägs av 17 000 svenska lantbrukare, har fler än 10 000 anställda, verksamheter i ett tjugotal länder och omsätter 60 miljarder SEK på årsbasis. Med basen i spannmål förädlas åkermarkens resurser för ett livskraftigt lantbruk. Några av Lantmännens mest kända varumärken inom livsmedel är AXA, Kungsörnen, Scan, Korvbrödsbagarn, GoGreen, FINN CRISP och Bonjour. Företaget är grundat på kunskap och värderingar som har funnits i generationer hos ägarna. Genom forskning, utveckling och verksamhet i hela värdekedjan tar Lantmännen ansvar från jord till bord. Läs gärna mer på www.lantmannen.se